

ZAKONI, STERI

DO RAVNALI

NAŠ ŽITEK TÖ

STR. 2

MATI BOŽJA V

LEDAVI

STR. 3

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. januarja 2011 ☼ Leto XXII, št. 3

Tradicionalna mesarija v Lipi

„V kmičnom zranki ešče spi ves, samo pri ednoj iži se orau kadi. Na dvauri v velkom kotli segrevjavo vodau, pomali vre krop za svinjau poparit. Od sausedov pa žlate se moški napautijo k iži, gde se na zabadanje pripravljajo. Brž stapajo po friškom snejgi, aube si na vüje potegnejo, ka söver brije. Povalijo flajšno vertinjo, gda njim kaj ponidi, kakšni masni vici tö spadnejo, te pa odi-dejo prauti glejvom. Svinja cvili, ka se vse trausi pa se zbidi pau vesi. Brsa, na rit se sede, proba vgrizniti, dapa vse zaman. Kreпки moški – za mauč so rano zazranka že dobro domanjó palinko ali küjano vino guntnili – go potegnejo vö iz glejva ali šalaša, mesar go zarejže, parkrat ešče kröfne pa vse tijo grata.“

Takšne pa podobne prizore (jelenet) vse menjekrat vidimo po porabskij vasaj tö, zatok ka je zdaj že dosti menje svinj pri ižaj. Vejn-drik zatok restavracija Lipa vsakšo leto pripravi tradicionalno porabsko zabadanje, stero je letos bilau 14. janu-ara. Zvün völkoga cvildjenja (tau Evropska unija tö ne pisti) je bilau vse pripravle-no po staroj šegi. O tom je za naše novine etak pripovejdo glavni mesar Feri Šteimetz z Gorenjoga Senika: »Zazran-

Svinjau so spucali s smolauv

Pravomi mesari pau svinjë tö trbej zdigniti

so se küjarge v künji Lipe tö flajšno obračali. Najprva so iz krvi spekli šterc, kak je tau šega, potistim pa pripravili pražene getre. Za obed se je pa küjala župa, kapüsta pa peklo mesau. »Starejši so gučali, ka so se gnauksvejta trifele župe küjale, gda so mesarili, mlejčna župa, župa z (z)rejzanci pa župa z jetrnimi globaunci,« je pripovejdo Šteimetz. S toga se tö vidi, ka je mesarija gnauksvejta bila svetek, ka se je rejdko leko tak dobro pa dosti gelo kak ranč na te den.

Popodneva so podje na »Lipinom zabadanji« napravili ešče krvavice (húrka) pa mesene klobase tö. Tü so se več nej držali tradicije, ka so nücali küplene črejva. »Tis-toga ipa, gda so eške v bauti nej mogli küpti črejva, so vse spucali, želaudec pa ten-ke klobase tö,« je pravo Feri, steri je prejšborš (djömbac) tö napravo. Popodneva se je na dvauri Lipe več samo tisti kotel kadiu, v sterom so se cvirki cvrli. Pomalek so pri-hajali gostje v restavracijo, ka bi kauštali, ka so küjarge pripravili, pa se malo pove-selili. Gnauksvejta je tö tak bilau, po opravlennom deli se je nišče nej paščo domau, pripovejdali so ali kaj spejva-li. Te so lidgé več časa meli eden za drugoga. Ali so si več časa vzeli?

Marijana Sukič

koma smo vcüjšli, kak je malo sveklau gratalo. Smo svinjau dojprijali pa dojzabodnili. Gda smo go zarezali, smo go zaprali, s smolauv posipali pa kos-minje dojspucali. Potistom smo go malo zažgali. Zdaj že s plinom (gáz) delajo, prva so pa s slamov ali so meli takšno napravo, ka so go z rokauv gnali. Gor na gauge (šragle) smo go obesili, raznok smo go svekli pa tadale raznok brali.«

Med tejm časom, ka je mesar s svojima pomočnikoma – z Lacinom Nemešom iz Saka-lauvec pa Jožinom Grable-rom iz Varaša – tadale delo,

Zakoni, steri do ravnali naš žitek tō

Pred svetki je vogrski parlament eden za drugim sprejel zakone, steri do vplivali na življenje narodnosti na Vogrskom tō. Kelko so narodnosti pri pripravi tej zakonov leko vcuj bile, leko povedale svoje mnenje, pa steri so tisti paragrafi, stere mo najbolje vpa-met vzeli na svoji kauži, je za naše novine tapravo predsednik Državne slovenske samouprave **Martin Ropoš**.

»Vogrski parlament je lani 18. apriliša sprejel nauvi Ustavni zakon, steri je začno velati 1. januara 2012. Na podlagi tega je parlament mogo sprejeti temeljne zakone, med tejsi so volilni zakon, zakon o pravicah narodnosti, zakon o lokalnih samoupravah in zakon o javni vzgoji ali bole enostavno o šolstvu,« je našto pa pokazo nauve zakone predsednik Ropoš.

»Za nas je najbolje pomemben (fontos) zakon o pravicah narodnosti,« meni Ropoš, »v njem pa ne najdemo celau velke spremembe.«

Zakon – gnako kak v nauvoj ustavi – dosledno nūca pojem narodnosti (nemzetiségek) namesto nanjšine (kisebbség). Zato do se na naslednjij volitvaj (2014) volile lokalne narodnostne samouprave. »Tū smo se mogli strinjati s tem, ka do upoštevali rezultate štetja prebivalstva (népszámlálás) pa se v tisti vasnica pa varašaj, gde se je leta 2011-oga nišče nej držo za narodnosti – v našom primeri za Slovence – nedo smeje voliti narodnostne samouprave. Ka je malo čudno bilau do tegamau, ka tam, gde prva nej živo nišče, steri bi biu Srb, Slovenec, Hrvat, Nemec itd., se je pred volitvami brž najšlo 30 lidi gnake narodnosti.«

Po nauvom do se volile 3 ali 4-članske narodnostne samouprave. Tam, gde bau v na-

rodnostnem volilnem imeniku menje kak 100 lidi, do meli 3 člane, tam, gde de najmenje 100 lidi v imeniku, do meli 4 člane. Nauvo je tau tō, ka do se državne samouprave direk-

Predsednik DSS Martin Ropoš

tno volile, pa do se leko volile te tō, če dana narodnost nede mejla ene lokalne narodnostne samouprave tō nej. Najmenkša državna samouprava de mejla 15 članov.

»Nejsmo se strinjali s predlogom, ka se lokalne samouprave leko preformulirajo v narodnostne,« je pravo predsednik Ropoš. »Vsi smo že probali tau pa smo vidli, ka je tau nej funkcioniralo. Pa kljub temu je tau prišlo v zakon.« Vūpajo se pa, ka tau nede tak naleki, ka so sigurni pogoji. Več kak pau članov se mora že pri kandidaturi opredeliti za narodnost pa več kak 50 procentov volivcov mora biti pripadnikov narodnosti, samo tak se leko lokalna samouprava preoblikuje v lokalno-narodnostno.

Nauva je v zakoni inštitucija nevrednosti (méltatlanság intézménye) tō. Tau pomeni, ka če proti steromi člani narodnostnij samouprav poteka na biroviiji postopek, če je kaj takšoga napravo, ali če ma dug do države, je več nej vrejden, ka bi emo tau funkcijo, zatok ga leko nazaj pozovejo.

Tau de ranč tak pri lokalni samoupravaj tō.

Predsednik Ropoš tak misli, ka je nej cejlak razčiščeno tau tō nej, ka pomejni v zakoni rejč *pradomovina* (óhaza).

On se je ejkstra trūdo za tau, naj se napiše, ka narodnosti majo pravico meti stike z *matično domovino* (anyaország). Zato, ka prej vse narodnosti nej-majo matične domovine, so te napisali prado-movina. Martin Ropoš vūpa, ka pod tejm pojmom razmejo matično domovino tō.

Od volilnoga zakona (választójogi törvény) so vse narodnosti vūpale, ka de rejšo pitanje narodnostni poslancov v parlamenti. Dapa vujznile so se. Predsednik Ropoš pravi, da so jih kak državno samoupravo pri vsej ostalij zakonaj pitali za mnenje, pri volilnom – steroga je menda pripravilo notranje ministrstvo – so nej bili najgeri na tau, ka ščejo narodnosti.

Nauvo je tau, ka de Vogrska mejla menkši parlament. 106 bau individualni poslancov, 93 poslancov pa pride v parlament prejč strankarski list. V zakoni je tū novost, ka narodnosti ranč tak kak stranke (pártok) leko postavijo svojo državno lišto. Tau bole naleki napravijo kak stranke, ka njim trbej najmenje v 27 individualnij volilnij okrožjih postaviti svojoga kandidata, za enoga kandidata pa nūcajo 1000 podpisov. Na narodnostni lištaj morajo biti trgé kandidatge, nūcajo pa podpise 1 procenta tisti volivcov, steri so se dali gorvzeti v narodnostni volilni imenik. Dapa predsednik Ropoš tak

misli, ka male narodnosti tak tō nej-majo priliko, ka bi njini poslanec prišo v parlament. Če bi na naslednjij volitvaj 50 procentov lidi šlau volit, bi za narodnostni mandat nūcali kakši 10.000 glasov. Telko pa nigdar ne dobimo, zato tō nej, ka na narodnostne lište leko svoj glas da samo tisti, steri je registriran v narodnostnom volilnom imeniku. Če pa nekak da svoj glas narodnostni lišti, ne more voliti strankarskih list. »Za male manjšine nika drugo ne ostane kak t. i. »zastopnik narodnosti« v parlamenti, dapa kakšne pravice de emo, eške ne vejmo,« je raztomačo predsednik DSS.

Na podlagi Zakona o lokalnih samoupravah (önkormányzati törvény) de se s 1. januarom 2013 reorganizirala javna uprava na Vogrskom. Znauva do se postavili okrajni (járások), stere do vodili okrajni vladni uradi (járásikormányhivatalok). Namesto gnešnjij notarstev do pa gorpostavili skupne samoupravne urade (közös önkormányzati hivatal). Več vesnic de se držalo k enomi takšnimi uradi. Po splošni pogoja de se moralo k enomi uradi držati najmenje 2000 lidi. Pod takšnimi pogoji bi ranč ednoga urada nej bilau v Porabji, (če vejmo, ka je Slovenska ves že od 1983-oga leta vcujzakapčena k Varaši), ka če vkūpdamo lidi iz vsakše porabske vesnice, ji nejga 2000. Zatok so pa te vse porabske občine pa obej organizaciji predlagale, ka naj tam, gde živijo narodnosti, bau te prag 1500. Tau je parlament tak sprejel, ka tam, gde živi najmenje 20 procentov narodnosti v vasaj, se leko tau upošteva. Pod takšimi pogoji, če bi vse porabske vasi vkūpdržale, bi leko meli bar en takšen urad. »Ta pobuda slovenske skupnosti je prišla pred parlament v zadnjom krogi, pred zadnjom glasovan-

vanji po zaslugi poslanca *Bebesa iz Körmenda*,« je poudarilo predsednik Ropoš.

Vsi tej zakoni so pa povezani med seboj. Nauvi šolski zakon nam obeta, ka de država prejkvzela šaule od občin. Dapa tau leko samo te napravi, gda de že mejla okrajne vladne urade, ka de vzdrževanje šaul njina naloga. Zatok se tau leko zgodi najprva s 1. septembrom 2013.

Predsednik Ropoš meni, ka je nauvi šolski zakon prineso eno trno pozitivno spremembo pri finansiranji narodnostni šaul, ka je povezano s proračunskim zakonom tō. »Na tom je slovenska narodnost delala lejta pa lejta. Dodatna sredstva za šaule so občine dobivale na podlagi razpisa največkrat v drugi polovici leta. Zatok so mele že majuša, juniuša probleme, odkec vzeti pejnaze za šaule do tistoga mau, ka dobijo dodatno kvoto. Od januara naprej dobijo občine mejsečno akontacijo (előleg), dvanajstino lanjskoga proračuna. Natečaj za dodatna sredstva do ranč tak mogle notradati kak do tejga mau, pa gda dobijo celotna dodatna sredstva, te se tam odšteje akontacija. Tau veliko pomeni v praksi.«

Kak bau, če država (állam) prejkvzeme šaule, se konkretno eške ne vej, možnih je več variacij, pravi Martin Ropoš. Leko, ka država samo tak prejkvzeme šaule, ka zagotovi plače pa dodatke učitelov, za drugo do pa skrebele občine, s sterimi de se država pogaudila.

Na pitanje, če de te država imenovala ravnatele, je predsednik Ropoš pravo, ka do narodnostne samouprave mele pravico soglašanja, tam gde ne bo narodnostnih lokalnih samouprav, do pa tau napravile državne samouprave.

Marijana Sukič

Pavlova hiša v Potrni

ZA ZAKLJUČEK: TIŠINA, VENDAR UMETNIŠKA

Kulturno društvo člen VII za avstrijsko Štajersko je zadnji lanski dogodek v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu, ki bo do konca februarja 2012,

kojeni učiteljici se ji je izpolnila iz mladosti tleča želja, da bi risala, da bi pisani svet doživetij s čopičem in barvo nanašala na nepopisano

Pevski zbor Pavlove hiše poje v dvorani, obdani z likovnimi deli Christiana Grosshädla. Skrajno levo pevka v zboru in ljubiteljska slikarka Antonija Grum iz Gornje Radgone, ki svoja dela predstavlja na galeriji. Sedita Brigitte Till Spausta in Josef Till, ki sta predstavila dvojezično slovensko-nemško knjigo Božično razpoloženje.

naslovilo *Tišina*, vendar ne v konkretnem, marveč prenesenem, umetniškem sporočilu besede. Postavljeni sta dve likovni razstavi: slike velikega formata avstrijskega avtorja Christiana Grosshädla in slike Antonije Grum iz Gornje Radgone. Več pesmi – torej ni bilo tišine – je zapel mešani pevski zbor Pavlove hiše pod vodstvom Bruna Petrishka, iz dvojezične slovensko nemške knjige Božično razpoloženje je bral Josef Till. Otvoritveni dogodek je bil zelo dobro obiskan.

V pevskem zboru Pavlove hiše kot edini ljubiteljski kulturni skupini štajerskih Slovencev v Avstriji pojejo pevke tudi s slovenske strani. Zbor je doslej pel tudi v Sombotelu, v Prekmurju in na Koroškem v Avstriji. Imajo tudi dve zgoščenki s slovenskimi in nemškimi pesmimi.

Ljubiteljska slikarka Antonija Grum je tudi pevka v zboru Pavlove hiše. Kot upo-

podlago. „*Motivi mojih slik so simboli življenjske energije, kulturne dediščine naših prednikov in prečudovita narava našega okolja. Z barvo iščem vrednote, ki so danes v ozadju. Tako hodim po pisanih barvnih poteh umetnosti, se srečujem s priznanimi slikarskimi umetniki in samozavestno utrjujem svoje umetniške sposobnosti. Svojo ljubiteljsko slikarsko dejavnost izpopolnjujem na številnih likovnih kolonijah, delavnicah in slikarskih natečajih,*“ pravi avtorica in poudari, da je članica Likovnega društva Gornja Radgona in Likovnega društva Mavrica Murska Sobota. Doslej je imela samostojne razstave in sodelovala na skupinskih v Murski Soboti, Lendavi, Moravskih Toplicah, Radencih, Halbenreinu v Avstriji in drugje, zlasti v Pomurju.

Cristian Grosshädla je ob nekaterih drugih področjih, kot je recimo filozofija, kon-

čal na Dunaju študij grafike in slikarstva. Osrednja tema in sočasno motor, ki ga pri delu poganja in navdihuje, je bog. Ima se za globoko vernega človeka. Slikarstvo je zanj meditativno delovanje, v katerega žarišču stojita bog in svet, ki ga je ustvaril. V ciklu slik velikega formata Izrael, ki so na ogled v Pavlovi hiši, se osredotoča na biblijsko deželo Izrael kot kraj Jezusovega rojstva. V ciklu je nastalo 150 slik, ki jih umetnik vidi kot izseke, vsaka je del velike celote. Slike delujejo nemirno, so barvite, dinamične in šele ko si jih natančno ogledamo, vidimo skupine oseb, obraze in tudi elemente cvetic.

Kot 10. knjiga Literarne zbirke Pavlove hiše je slovensko nemška zbirka Maruše Krese Nenadoma se je stemnilo z dodatkom črno-belih fotografij avtorice Mete Krese. Slovenska pesnica Maruša Krese je bila leta 2005/06 pisateljica mesta Gradec. Ima veliko življenjskih postojank in v zbirki se lahko bralci udeležijo njenih potovanj. Cilj avtorice ni naštevane ali nizanje poljubnih krajev, temveč opisovanje življenjskih situacij v mestih in državah. Prevajalka v nemški jezik Daniela Kocmut poudari: „*Maruša Krese je nedvomno izjemna pojava med slovenskimi pesnicami. Ni veliko avtoric, ki so mendarodno tako znane in priznane in s svojo socialno zavzetostjo in nemošnjim čutom za pravičnost toliko spremenile; med drugim se je osebno zavzela za prebivalce obleganega Sarajeva in se borila proti protipehotnim minam... Zanimivo in pomembno je, da Maruša Krese, ki je nenehno na poti in je živela ter živi v*

Mati božja v Lendavi

V razstavnih prostorih Galerije – Muzeja Lendava (GML) na tamkajšnjem gradu so odprli gostujočo razstavo *Mati božja*, na kateri se s svojimi slikarskimi in kiparskimi deli s sakralno vsebino predstavlja 26 uglednih madžarskih umetnikov. »Izredno smo veseli in počaščeni, da širši javnosti lahko predstavimo razstavo sakralne vsebine številnih eminentnih in zanimivih umetnikov iz Madžarske,« je ob otvoritvi, ki sta se je udeležila tudi madžarski veleposlanik v Sloveniji István Szent-Iványi in narodnostni poslanec László Göncz, povedal direktor GML Franc Gerič in pojasnil, da gre za razstavo, ki je bila prvič pred-

stavljena v galeriji Forrás v Budimpešti z namenom ponuditi priložnost predstavnikom sodobne madžarske likovne umetnosti, da na novo interpretirajo idejo in energijo blažene Matere božje.

Letošnje leto je za omenjeno lendavsko galerijsko in muzejsko ustanovo še posebej pomembno, saj je bil grad, v katerem domujejo, prvič omenjen pred 780 leti, samo mesto pa proslavlja 820 let svoje prve pisne omembe. Kustos Zoltán Kepe je dejal, da so ob jubileju pripravili veliko zanimivih programov, skupaj z občino, ki je njihova ustanoviteljica, pa upajo, da bodo na grad pripeljali vsakogar, »ki v koticu svojega srca nosi Lendavo.« Večina del na razstavi *Mati božja* se veže na določen ikonografski motiv, od bibličnega dogodka angelskega oznanjenja, darovanja Jezusa v templju, Marije z mrtvim Jezusom v naročju do največkrat upodobljenega motiva Marije z detetom. Ferenc Horváth, predsednik sveta Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, ki je razstavo odprl, je ocenil, da Devica Marija ni le sakralni simbol, ampak je pomembna za vse ljudi, »ne glede na to, ali so pripadniki določene vere ali ne, lahko pa je tudi neke vrste simbol povezovanja kultur in dialoga med različnimi narodi.«

Silva Eöry

mnogih državah, zmeraj piše v slovenščini. Njen materni jezik je pomembna sestavina njenih del in tudi njene lirične identitete.“

Za Kulturnim društvom člen VII za avstrijsko Štajersko je uspešno leto, kar se tiče kulturnih prireditev in dogodkov, kjer je bil podarek na praznovanju 125-letnice rojstva dr. Avgusta

Pavla, katerega starši so se iz rojstne Cankove preselili v Potrno, kjer so tudi umrli in pokopani so na pokopališču v avstrijski Radgoni. Vzpodbuden je tudi svež podatek, da obiskuje pouk slovenskega jezika na Štajerskem 410 mladih, pretežno v šolah blizu Slovenije in tudi v Gradcu.

Ernest Ružič

OD SLOVENIJE...

Janković ni dobil podpore

Mandatarski kandidat, predsednik Pozitivne Slovenije, Zoran Janković na tajnem glasovanju v državnem zboru ni dobil potrebne večine glasov in tako ni bil izvoljen za mandatarja. Zanj je namreč glasovalo 42 poslank in poslancev, proti pa je glasoval eden. To pomeni, da Janković ni dobil niti vseh glasov poslancev Pozitivne Slovenije, SD in DeSUS. Glasovnice je na tajnem glasovanju sicer dvignilo 54 poslancev, oddalo pa jih je 47. Štiri glasovnice so bile neveljavne. Za izvolitev bi Janković potreboval najmanj 46 poslanskih glasov. Neizvoljeni kandidat za mandatarja Janković je v prvi izjavi po glasovanju dejal, da je bila to volja poslancev in jo kot tako sprejema. Dejal je, da je bila večina razpravljavcev izjemno korektna, tako tisti, ki so rekli, da bodo dali glas zanj, kot tisti, ki so napovedali, da ga ne bodo, »razen posameznika, ampak o njem ni vredno izgubljal besed«. Ob tem je poudaril, da bodo tisti, ki so »bojkotirali« glasovanje, to težko razložili državljanom Slovenije. Njihova naloga je, da glasujejo, za ali proti, je dejal. Sam ni razočaran, pravi, saj da so naredili vse, kar je bilo mogoče.

S prodajo steroidov zaslužila 38 milijonov evrov

Avstrijske oblasti so aretirale slovenska zakonca Alenko in Mihaela Karnerja, ki naj bi s spletno prodajo steroidov zaslužila več milijonov evrov. Policijska preiskava, v kateri je sodelovala avstrijska kriminalistična policija, je stekla leta 2011, potem ko so prejeli zaprosilo ameriških pravosodnih oblasti zaradi prijete in izročitve obeh osumljencev, Mihaela in Alenke Karner. V sodelovanju in ob izmenjavi informacij med pristojnimi ameriški in tudi italijanskimi organi so osumljenca izsledili in ju pred dnevi na njunem domu v Bad Kleinkirchheimu aretirali. Avstrijska policija domneva, da sta zakonca, ki naj bi vodila mrežo preprodajalcev steroidov, z njihovo prodajo prek spleta zaslužila okoli 38 milijonov evrov. Za kako veliko združbo gre, še ni znano, saj preiskava še poteka. Izkupiček od spornih poslov naj bi združba prala prek številnih slamatih podjetij ter ga vlagala v posle z nepremičninami.

Obogatiti življenjski vsakdan

Sodelovanje med osnovnima šolama na Gornjem Seniku in na prekmurski Kuzmi sega v čase osamosvojitve Slovenije. V okvirih pobratenosti ustanov se občasno odvijajo tudi odrska gostovanja na obeh partnerskih šolah. Na začetku januarja so se na porabski

igralci je nekoliko več dela, s starejšimi pa pripravljajo že zahtevnejše igre. »Po večkratnem branju besedila popravimo napake pri izgovarjavi. Nato pa morajo otroci govoriti že na pamet in na koncu igro nekajkrat zvedimo na odru« - nam je za-

Snežinke in otroci, ki jih rešujejo

dvojezični ustanovi predstavili učenci nižjih razredov s Kuzme, in sicer s kratko zimsko igro o izgubljeni snežinki in plesno božično zgodbo o prijateljstvu.

Mentorica dramske skupine na goriški šoli Jožica Fučkaš pripravlja s svojimi učenci predstavo vsako leto za praznike ali konec šolskega leta. »Uprizoritve so tudi tematsko naravnane na določen praznik. Nekoč so bile zime zelo bogate s snegom, v današnjem času pa otroci kar pogrešajo sneg. Zato smo se odločili za zgodbo o izgubljeni snežinki, ki otrokom pričara zimo,« - je povedala dolgoletna mentorica.

Glavno vlogo snežinke v igri je odigrala Melisa Gaberšek. Zgodba pravi: snežinka zaide v vroč kraj, kjer je otroci ne prepoznajo, je pa v nevarnosti zaradi toplote. S pomočjo klovnov in medvedka ji pomagajo najti sestrice snežinke in mater zimo in skupaj občudujejo lepoto zime.

Na OŠ Kuzma delujeta dve dramski skupini, mlajša se ponavadi uvaja v delo. Z mladimi

upala učiteljica Jožica. Obleke pomagajo pripravljati starši, pogosto pridne mamice šivilje. Otroci nastopajo na domači šoli ali v domu za ostarele, želijo pa se še večkrat predstaviti.

Učenci s Kuzme v plesnem vrvežu

»V takšno uprizoritev je potrebno vložiti ogromno dela. Potem pa ni lepo za učence in mene, če se igrice odigra le enkrat. Želimo, da nas vidi čim več ljudi« - je izrazila svoje veselje nad seniškim nastopom mentorica.

Veselo je nastopila tudi druga skupina s Kuzme. Na klasične melodije Čajkovskega so učenci brez besed odigrali zgodbo o

Dušan Mukič

Un leko vzeme

Neži

Nej si mogla moja biti, z menov skauz življenje titi. Mi daljina te djemala, v misli vsi r Bogá si zvala.

Stisnila si me pri plési: »S seuw me vzemi, vkraj odnesi!«

Nej sva se več nikdar vid'la, začnila se špila britka.

Duge vöre telefonske:

»Ti pa ge - za vküp' sva müva.«

»Molila sam ge za tébe, lübi moj Bogá aj spozna!«

»Un nam dava, Un lek' vzeme« - so mi slejdnje rejči bile.

prijateljstvu. Niko Horvat je za glavno vlogo pripravila učiteljica Ingrid Pojbič. »Mimiko in govorico obraza sva dodelali do kraja. Zame je bil zmeraj izziv, da ponudim otrokom ples. Tako razvijajo koordinacijo, čustva, spo-

pa najde velik zaboj. Darilo pa niso drage igračke, temveč najboljše prijateljice, s katerimi nato veselo zapleše. »Zgodba govori o ljudeh, o njihovih čustvih, o njihovih karakterjih. Bistvo je želja po prijateljstvu, po človeški toplini, ki je vedno manj in je zares čedalje bolj zelena« - je povedala koreografinja Ingrid Pojbič. Kot ravnatelj partnerske šole in župan Občine Kuzma se je prireditve udeležil tudi Jožef Škalič. Opozoril je na dvajsetletno sodelovanje in dodal: »Ni potreba, da izvajamo projekte, ki so sami sebi namen, ampak da sodelujemo znotraj nekih življenjskih prireditev. Bogatimo drug drugemu kulturni prostor, športno ali druga področja. To sodelovanje je samo po sebi umevno. Učenci so bili zelo veseli, da so danes lahko prišli v Porabje. To je za njih neke vrste nagrada. Veseli smo, da vam lahko obogatimo življenjski vsakdan.«

Učenci DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku so si lahko preko dveh predstav pričarali zimsko vzdušje, ki so ga letos prav gotovo pogrešali.

-dm-

Če dobro včiniš, leko dobro čakaš

V ednoj vesi pri staroj materi sam se pripravljala na maturitetni izpit (érettségi vizsga). Gda sam trūdna gratala od vnaugoga včenja, sam se šetat išla, naj se mi glava malo zlufta. Od nas nej daleč vkraj je bijo eden stari dvorec (kastély), vu šterom se je več nišče nej držo, ka je držina vömrla. Dja sam pa na vse najgeri bila pa sam vse poglednila, ka je iz tistoga ostalo, kak so gnauksvejta bogatci živali. Nej daleč od dvorca je bila edna velka, lepau vred djana gauška. Če sam želejla biti na friškom lufti, sam se vsigdar po tistoj gauški šetala. Stara mati se je vsigdar bodjala pa me je vsigdar strašila, naj ne ojdım po gauški, ka gnauk samo zablaudim. Dja sam se pa smedjala pa ji pravla, naj se ne boji, ka dja tau mesto tak poznam kak svojo prgiško.

Ednok se je pa dunok zgodilo, ka sam dola s pauti prišla pa sam od velki drejv nika nej vidla. Sam se postrašila, ka je že mrkavalo, dola sam si sedla na en velki pen pa sam zmišlavalala, ka mo zdaj činila. Mi je že žau bilau, zakoj sam nej poslušala staro mater. Dapa kak pravijo, mladost pa norost, starost pa žalost. Dapa gde sam dja eštje od starosti bila! Mlada pa vesela sam bila, žitek je eštje pred menov bijo.

Kak sam tam na peni sejdla pa špekulejrala, takši sen je namé prišo, ka so se mi oči zaprle pa sam zaspala. Na tau sam se zbidila, ka je nej daleč vkraj od mene sova djukala. Na, meni je več tō nej trbelo, gora sam skaučila pa sam letejla. Nejsam gledala, če na pravo ali na levo, samo vse dale od tistoga mesta. Od straja sam nej znala, ka se z menov godi. Gnak sam samo čula, kaj nej daleč vkraj od mene nekaj djaučē. Išla sam se za glasom pa sam pri ednoj drejvi najšla maloga pojbiča.

»Moj lübleni, zakoj pa ti tak strašno djaučēš? Te kaj boli?« sam ga pitala.

»Nika me ne boli, samo sam zablaudo pa ne najdem nazaj v moj daum,« je hlipo mali. »Moja mama pa ata me zdaj že iščeta pa straj mata, ka ne vejta, ka se je z menom zgodilo.«

Dja sam ma nej smeja povedati, ka sva miva obadva na istoj pauti. Pojbič mi je pravo, ka je s takšim mišljenjom 'po svejti išo', ka kak najmenkši sin mora ziskati vodau žitka. Nejsam vejdlala, kelko je istina s toga guča, liki tau sam vidla, ka srmaček pomauč nūca.

»Poj z menov pa ziščeva tvoj daum,« sam ga trauštala. Tak sam mislila, če njegvi daum najdeva, te se nekaj dun najde, ka namé tō domau opauti.

»Eden djagerski ram je moj daum,« mi pravi pojbiček. Že dugo cajta sva ojdla, gda sam na eni čistini zaglednila djagerski ram. Dva djagerskiva psa sta letela, v drugo minuta se je pojbiček že meto pa valüvo po travniki s pisami.

»Samo ka si tū,« ga je stisnila k sebi edna starejša ženska. »Vsena-kraje smo te že iskali, kak si leko tak nespameten bijo,« se je korijo oča z njim. Liki vse ga je vküp pokišüvo. Dja sam mirno čakala, naj se držina radüva. Gnauk drugo nika nej, pojbič se je vöstrgo iz rok držine pa k meni prileto. »Ona me je domau pripelala,« je kričo oči, steri me je proso, naj ma odpistim, ka me je nej vpamet vzejo.

»Nejmate zakoj odpüstek prositi, dja se moram zavaliti vašomi sinej, ka sam dja tō zablaudila.«

»Vej pa mi mo vas pelali do tistoga mesta, odkec že leko domau najdete,« se je smedjau djager.

Stara mati me je že trno čakala. Vö sam njej ovadila, ka sam zablaudila. Vse sam njej mogla taprajti, kak sam zopojdla. Ona mi je samo telko prajla: »Vidiš, vidiš, mo' dejte, če kaj dobro včiniš, dobro nazaj dobiš.«

V domanjo rejč prejknapisala: Ema Sukič

Pismo iz Sobote

Pa smo v njem

Ja, v njem smo! Ne brodim na tau, ka smo v njem, ka smo pi-djani. Od toga brodim, ka smo v njem, ka smo v njega staupili. Dun smo staupili v tau nauvo leto 2012! Vejım, ka tau vsikši vej. Dvanajst dnevoj je že od toga ta odišlo, ka je vövdarilo nauvo leto. Tau je rejsan nej nika nauvoga. Depa, nigdar sam nej kakšo leto čako tak naopačno.

Ka se razmejmo, nejsam ga čako naopačen, ka bi kaj takšnoga naredo. Nut v sebi sam biu vcejlak naopačen ali, če škete, tak nikak zmejšani. V meni se je mejšalo dvaue: želenje, aj bau vse dobro, zdravo pa tak tadale. Na drugom kraji pa me je mantra-lo tau, ka de nauvo leto leko eške bole lagvo, kak je bilau preminaučo. Se razmejmo, v meni je bilau vse naopak. Na ednom kraji sveklina optimizma, na drugom kraji kmica pesimizma. Pa se je vse tau brž pokazalo tō. Brž se je vöpokazalo, kak je emo moj optimizem istino pa je emo istino pesimizem tō.

Nejsam eške dobro k sebi prišo od čakanja na nauvo leto, že me iz našoga prejdnojga varaša Lublane pozove edna moja dobra padaškinja. Me pozove pa mi pravi, ka do v gledališči delali eden moj tekst. Vaaaaj, sam skaučo od sreče. Cejli svejt se mi je vido lejpi pa najbolje čisti. Malo po tejm me zove naša Klara. Ona bi ranč tak kak najbolje brž škela, aj začnemo edno nauvo špilo delati. Vaaaj, kak je tau nebesko lepau! Eške se mi je črvau nej spočinaulo od velkoga gestija na silvestrovo, me zove eden možakar, ka vküper filme redimo. Paški se s pisanjom, mi je zapovedo, ka mo pomalek začnoli delati. Sveta mati, vej je pa tau nej mogauče, me je naganjalo es pa ta. Najbaukše od vsega pa je bilau, gda se mi je zglasila moj čerka Iva tam s tihinskoga, gde študejra. Prajla mi je, ka je do tega mau vse obredila, ka trbej za šaulo. Na, tau leto je fantastično, me je eške bole melo, ka bi djufko.

Cejli takšen najbaukše vole sam šou v našo malo krčmau na kafej pa ka si malo novine taprštem. Kak sam je v roke vzeu, je svejt tak nagnauk grato kmičen pa nikšen nej. Edni znauva škejo bojno začnoti, drugi bi delali svoje rakete, tam nin je eden možakar bujo cejlo držino, kak vövidi, evrona več nemo dugo meli, v enoj firmi že od staroga leta štrajkajo, ka so nej plače daubili, za mladi včeni lidge pa tau leto eške menje vüpanja leko majo za službe. Kak vrnje kiselo mlejko na tej trno bridki kafej pa je prišlo eške tau, ka se naši prejdnji tadale bojnajo za nikšne čüdne koalicije. Edni so bole čedni od drugih, najmenjšo brigo pa za tau majo, kak mo tadale živeli v toj našoj vse bole baugoj pa srmačkoj državi.

Odišo sam domau. Sploj ne pounim, če sam tisti kafej sploj spiu. Šau sam domau, naprej vzeu album s starimi fotografijami pa si brodo, kak je inda lepou bilau.

Miki

... DO MADŽARSKE

Ponovno bodo okraji

Na podlagi zakona o javni upravi, ki ga je parlament sprejel še pred božičnimi prazniki, bo imela Madžarska od 1. januarja 2013 ponovno okraje, na čelu katerih bodo okrajni uradi. Okraji bodo upravne enote znotraj županij, pri določitvi okrajev se bodo upoštevale meje županij. Vlada namerava ustanoviti po vsej državi 168 okrajev, kje in kako, se najdejo informacije na spletni strani www.kormany.hu. V Železni županiji bo sedem okrajev, in sicer Sombotel, Kőszeg, Kőrmend, Celldömölk, Sárvár, Vasvár in Monošter. K temu zadnjemu bo spadalo tudi Slovensko Porabje.

Država je prevzela županijske institucije

S 1. januarjem je država prevzela od županij institucije, ki jih bodo upravljali centri za vzdrževanje institucij (MIK). V Železni županiji pomeni to prevzem 25-ih šolskih, kulturnih, zdravstvenih in socialnih institucij. Med temi je tudi muzej Savaria, kateremu pripada muzej Avgusta Pavla v Monoštru kot edini muzej s slovensko zbirko in razstavo na Madžarskem.

Politični barometer

Po podatkih januarskega političnega barometra agencije Ipsos je za nekaj odstotkov spet naraslo število tistih volivcev, ki so obrnili hrbet politiki in se ne bi udeležili volitev, če bi zdaj bile. Teh je zdaj že 57 odstotkov. Še več pa je takih, ki menijo, da se stvari v državi odvijajo v slabo smer. Tega mnenja je 84 odstotkov vprašanih.

Pri strankah vodi vladna stranka FIDESZ, med pristaši strank bi jo volilo 39 odstotkov volivcev, na drugem mestu bi bili s 26 odstotki socialisti, njim sledita desničarska stranka Jobbik z 22. odstotki in zeleni LMP z 9. odstotki. Nova stranka Ferenca Gyurcsányja Demokratična koalicija bi dobila 3 odstotke glasov.

25 lejt kak referent za upravo

Endre Bartakovič iz Števanovec dela na notariati že od tistoga mau, ka se je spremeni režim (1990). Dapa svojo kariero je v tau službi že te začno, gda je eške občinski svet biu. On je tisti človek, šteroga lidgé vsigdar spitavajo na pauti, če kaj ne vejo. Leko bi prajli, ka je on taši kak gnauk svejta so mali birauvge bili. On vse vej, če so tau davki (porcije) ali zakoni, vsakšoma vej tanače dati. Kak lidgé pravijo, tau je fejt dobro, zato ka etak njim nej trbej dola na notarstvo titi, če kaj zvedeti škejo. Tak mislim, malo taši pitanj je, na stere bi Endre nej znau odgovora dati, nej zaman več kak dvajsti lejt že tau dela. Ka je tau, ka on dela, od tauga de nam zdaj on parpovejdo.

- Endre, kak pa gda si ti začno na občinskem sveti (közsegi tanács) delati?

»Po gimnaziji kratek čas sem najprvin v pionirskom tabori na künji začno delati, od tec sem v Varaš k AFĚSZ-a (Splošna zadruga) üšo delat kak prodajalec. Tistoga reda v kulturnom daumi v Števanovci nej bilau animatora, za volo tauga me je občinski svet tam krajsperso, pa te tak sem animator grato. Odtec sem na keden gnauk vsigdar na občino mogo titi pomagat, zato ka že te je dosta dela bilau tam. Osemdesetsedmoga leta so si te tak zmislili, ka me redno goravzemejo na urad, pa te od tistoga mau tü delam kak referent za upravo.«

- Ka si emo za delo?

»Leko povejm, skur vse, ka je nej bilau povezano s financami, se pravi davki, matične knjige, dediščine,

registriranje.«

- Kak si se navčo tau, sto te je včijo?

»Tau vse, leko povejm, sam od sebe sem se navčo. Pogledno sem v arhivi, kak so tau delali pred menov, pa te sem dja tö tak probo delati, naprajti. Če so se kakšni zakoni spremenili, te sem tisto pogledno pa te tak sem tau rejšo.«

- Ka je bilau te, v tistom režimi? Baukše kak zdaj?

»Vejm tau, ka te smo bola mirno leko delali, nej kak zdaj. Zdaj non stop zvoniyo telefonge, dobivlamo e-maile, ka tau, tisto trbej tanaprajti, pa tau vse na rok. Zdaj nejmaš mira, gda delaš, vsigdar samo tau gledaš, aj rok držiš. Baukše je tau bilau, ka tri vesi so vküper bile v starom režimi, vküper so gazdüvale. Vsakšo leto se je nika delalo, vodovod, kulturni daum ali paut. Vidlo se je na vasaj, ka se razvijajo. Edno leto se je tü delalo nika, drugo leto v sausednoj vesi. Tak mislim, tau je bola pametno bilau kak zdaj, ka vsakša ves ma svojo samoupravo.«

- Kak je te prvin bilau, gda je nej bilau računalnika pa telefona?

»Telefon smo zato meli, šteroga smo na pošto meli zvezano, samo sploy müdno je bilau tistoga reda tele-

fonirati. Če sem Sombotel sto zvati, te sem najprvin na pošto scingo, od tistec so v Varaš pozvali, te Körmend pa samo tak si leko do Sombotela prišo. Bilau, ka zazranka smo zvali pa samo zadvečerek smo dobili Sombotel. Gda si že direktno leko telefoniro kama koli, te je že dosta lažej bilau, sploy pa te, da smo že

meli računalnike. Istno, ka smo samo enga dobili, pa pet nas je bilau, dapa tau že tö velka pomauč bila.«

- Gda nej bilau telefona, kak ste te do vaščanov prišli, če ste kaj njim steli povedati?

»Te smo vsakši zranjak z državnimi podporami začnili, ka so lidgé leko prosili za krave, za kmetijo. Tau je tak bilau vsakši den do desete vöre. Potejn so prinesli pošto, ka smo poglednili pa te tak se je začnilo delo. Ovak pa če koma valas smo steli dati ali pismo trbelo vönesti, te smo tam meli Joškana Trajbera kak pomočnika na uradi, pa on te tau tanapravo.«

Kak si se navčo na pisalnom stroji tipkati (drukivati)?

»Tau je tak bilau, ka predsednik sveta Vendel Konkolič mi je novine Vas Népe vöaupro pa s prstom na eden članek pokazo, štero-

ga sem dola mogo natipkati. Potejm je tau taprešto, pa če nej dobro bilau, te sem leko znauva začno. Tau je bijo moj intenzivni tipkalni tečaj, tak sem se navčo tipkati. Tau bi že gnesden nej šlau, ka bi se tak včiu, zato ka bi nej bilau časa za tau.«

- Zdaj telko več dela je ali vekša je bürokracija, administracija, ka vsigdar silo mate?

»Po mojem je bürokracija dosta vekša zdaj, kak prvin bila. Če kaj po e-maili tapošlamo, tisto eške gnauk na papiri po pošti moramo poslati. Zdaj se eške tisti dokumenti tö morajo taposlati, gde se v rubriku nula spiše, pa če je s tauga stau strani, te vse stau strani se tapošle.

Prvin tašoga nej bilau, ka bi samo tak zanikoj pošilali te dokumente. Zdaj je tau tö več dela, ka šest samouprav se drži k nam. Verica, Andovci, Števanovci pa tej vse poduploma, zato ka vsakša ma še plus manjšinsko samoupravo tö.«

- Kelko vas je delalo, gda je eške občinski svet biu?

»Eden je bijo za davke, te referent za upravo, sekretarka izvršnoga sveta (vbitkár), predsednik sveta pa eden za finance. Tistoga reda so tri vesi mele enga predsednika sveta, nej kak zdaj, ka vsakša ves ma svojga župana.«

- Gda se je spremeni režim, kak je tau bilau? Eden den je eške občinski svet biu, drugi den so se pa že lokalne samouprave ustanovile.

»Nej, edno leto so eške sekretare izvršni svetov njali delati, samo potistim so vöspisali, ka notare iščejo. Na volitvaj so pa tak izvolili člane za tri samouprave,

pa tri župane. Prvi notar je nej dugo biu, zato ka je v penzijo üšo, te je prišla Ana Erdei, stera je do leta 2008 bila, ona je tü v penzijo odišla. Te sem dja bijo eden čas kak pooblašćeni notar. Potejm je prišo János Szabados, dapa on je lani tö odišo, pa sem pa dja pooblašćeni notar, dočas ka ne pride nauvi notar.«

- Več kak dvajsti lejt, ka na občini delaš, te čas si že dobro vöspozno lidi, nej?

»Nej samo, ka lidi sem dobro vöspozno, liki eške tau tö vej, ka sto gdé pa kelko grünta ma, tü v trej vasaj.«

- Zdaj spremembe baudejo, notariate ukinejo, me nje skupni uradov baude. Ka ti vejš od toga?

»Kak dja vejn, zdaj tak baude, ka gde je menja lüstva kak dvejezero, tam nede notariata. Tak vögleda, ka v Porabji samo eden notariat bauda, dapa steri ostane, dolenjesenički ali števanovski, tau ne vej.«

- Gda ti osem vör dolaparteče, leko tak domau deš, ka delo tü na uradi njaš, ali doma še zmišlavaš na tejn?

»Dostakrat je tak, ka doma na računalniki tadale delam, zato ka ovak bi nej zgotauvo. Ali dostakrat zazranka se zbidim pa na tejn zmišlavam, če sem vse tanapravo, nej ka bi rok dojrprteko. Na notariati delati kak referent za upravo je nej tašo delo, ka gda ti delovni čas dojrprteče, te dvera zapreš pa vse na uradi njaš. Vse, ka tam maš delo, potistim ga v glavej domau odneseš pa si zmišlavaš tadala.«

Karči Holec

OTROŠKI

MRAVLAK LEJKI

V velkom mravlinjeki je bilau dosta mravel. Depa, ednoj mravli je v tistom mravlinjeki nej dobro bilau.

»Ge sam nej mravla! Ge sam moški! Ge sam mravla, nej pa mravla. Ge sam mravlak Lejki. Pa zato, ka neškem mravla ostanoti v etom mravlinjeki, dem ge po svejti vcejlak po svoje,« je strauso svojo mravlečo glavau.

Pa je tak tō bilau. Mravlak Lejki je odišo na svoje.

Črv

Mravlak Lejki se je potegno vō iz lūknje v starom peni. Pogledno je tavō pa se potegno nazaj nut.

»Gnes nédem z daumi. Preveč vodé leti doj z neba,« si je pravo pa spau tadale.

Tau, ka voda z neba leti, vejn znamenūje, ka dež dé. Pa je tak dež šou eške na drugi den pa na trejti den. Pa vsikšo gojno je mravlak Lejki pravo gnako.

»Preveč vodé leti doj z neba.«

Tak je kuman na štrti den odišo z daumi. Ojdo je po svejti, kak šego emo, vcejlak po svoje. Odišo je ta nut v lejs, v gauško ali pa šumo, če škete. Kak najprva je srečo ednoga maloga črva, ka se je trno paščo.

»Kama silo maš?« ga pita mravlak Lejki.

»Ftič!« si je kuman zdijavo črv pa se eške bole paščo.

»Ge sam nej ftič. Ge sam mravlak Lejki pa nikšen ftič nej,« njemi je pravo, depa, črva več nin nej bilau.

Mravlak Lejki je šou tadale. Pa je srečo eden cejli velki réd mravel, ka so si gesti vkūper nosile. Tak brž so ga spoznale.

»Ja, ja, ja, tau je té mravlak Lejki, ka je zavolo svoje manjousti odišo tam vō iz mravlišča. Ja, ja, ja, tau je té manjasti mravlak!« so se njemi caunale v eden glas.

Depa, mravlak Lejki je šou tadale, kak bi ji sploy nej bilau. Šau je tadale pa je skur vkūper vdaro z velkim kebrom. Velko drtino je koto pred seuv. Že tam dale pa je čūo lidi. Moški so lejs spravljali. Ranč so se k gestiji kcu spravljali. Nakli je bilo drtin za edno velko mravleče gostūvanje. Mravlak Lejki se je napoko, si malo spočino pa šou pomalek domau. Že se je kmičilo. Nut se šké potegni v svoj daum, v svojo lūknjo. Tam pa je nut trpeto tisti črv.

»Ka iškeš v mojom daumi,« se je koriu z njim.

»Ftič!« je postrašeno pravo črv.

»Ka ftič?« je biu trno lagve vole mravlak Lejki.

»Šké me pogesti. Nikam se moram nut potūliti,« je eške tadale trpeto od straja mali črv.

Na, zdaj je mravlak Lejki več nej biu čemerasti. Brodo je pa li brodo, dokejš si je nej zbrodo.

»Tam zar je v peni eške edna lūknja. Ta nut se potegni pa te ftič ne najde. Zdaj leko deš, ka je kmica pa ftiči več ne lejejo. Idi pa boš emo svoj daum.«

Črv ga je bougo. Najšo si je svoj daum, mravlak Lejki pa je v starom sprnjenom peni daubo svojga prvo-ga sauseda.

Miki Roš

Vandriivanje iple, pisa, raka, djaica i kokouta

KOTIČEK

Bila je ednouk ena mala iglička. Ta se je že fejest du-gočasila v šivalniškoj ladi pa štimala, da ona nikam ta ide po svejti. Kak ide, ide naprej, se sreča s pisoum. Tou veli njej:

- Ti, igla, kuma, káma ideš?

- Idem po svejti.

- Jes tūdi s teboj idem!

- Vej pa, poj!

Kak ideta, ideta naprej, se sračata z rakom. Tou veli jima rak:

- Káma ideš ti, igla, kuma?

- Idem po svejti.

- Jes tūdi z vama idem!

- Vej pa, poj!

Kak idejo, idejo naprej, se sračajo z dajcov, ka je spodkar v gnejzdi, záto je poloužek. Pita od igle:

- Káma ideš ti, igla, kuma?

- Idem po svejti.

- Jes tūdi z vami idem!

- Vej pa, poj!

Kak idejo, idejo naprej, se srečajo s kokoutom. Tou veli kokout:

- Káma idete, igla, kuma?

- Idemo po svejti.

- Jes tūdi z vami idem!

- Na, vej pa poj!

Idejo, idejo naprej, že za sedmimi brgouvi odijo.

Ednouk samo večer grata, i zato okouli gledajo, gde bi leko spali. Bilí so v enom velkom gaji, pogledajo, gde bi leko sálaš dobili. Vidijo eno málo ižico:

- Na, ta nutri idemo i posimo sálaš!

Zato so nutri šli v málo iži-

co, ali iža je prazna bila.

- Na, nej baja, če nikoga nega nutri, zato mi leko ta zaspimo tūj. Etak je vsaki ta ūšo na svojo mesto: igla se je nutri vbodla v brsačo, poloužek se je nutri skobaco v pepeo, rak je nutri sejo v krnico z vodou, kokout je gori sejo na grajko na dvouri, pes, te pa je na trnác lego. I etak so zaspali, brž zadrejimali, ár so že dugo cajta ojdli.

Gazde ete iže so bilé tri lisice. Tiste so pa prejk dneva nutri šlé v ves, da bi kŭre kradnile. I ednouk samo ropásajo domau, v gouški pa vejčica pouči pod njigvimi nogami. Na tou je gori stano kokout. Naglas je kikirikau. Lisice stanejo, kakši šum je koulek iže. No, nej bajá, letijo naprej. No, teda nji je pes tūdi vpamet vzejo, te tūdi začne lajati. Pali stanejo, premišlavajo, ka je koulek iže? No, nej bajá, vejpa one so gospoudge pri iži, zato

samo idejo. Kakti nutri letijo, kokout za njimi popejva, pes pa vsákšo za nougo zgrabi i je vgrizne. No, bežijo nutri v ižo, tou je že nika! Pravi lisica svojemi sini:

- Brž, išči vougel v pepeli, da bi vužgale svejčo, pa poglednimo dōjn, ka je v iži!

Gleda lisičin sin, zdrejšga pepel, poloužek pa tá dūne, nutri v njegve oči. Brž leti, da bi si mujo roké v vodej v krnici, tam pa rak s škaricami nutri ščipne v njegvo rokou. Dojstepé z roké raka, leti cuj k brsači, da bi se zbriso, tam pa igla v brsači ga smekne.

- Bežimo vō, bežimo Tūj je že velka nevola!

Začnejo lisice bejšati. Rejsan bežijo, vejndrik ešče itak bežijo, če se nejso stavile.

**Prevedel v domanjo
rejč: Akoš Dončec**

Zimske počitnice

Zima je čas počitka in praznikov. Pri nas so se začele počitnice 22. decembra. Tudi v šoli smo praznovali božič, pripravili smo božični program.

Doma smo lepo pospravili in okrasili hišo. Pri tem delu sva mamič pomagali tudi sestro. Mamica je spekla okusno pecivo in skuhala dobro kosilo. Komaj sem čakala božično noč, ko postavimo božično jelko in dobimo lepa darila. Božič je praznik Jezusovega rojstva, takrat gremo k polnočnici.

Ob koncu leta smo veselo silvestrovali, skupaj z družino smo počakali in nazdravili novemu letu. Tudi jaz želim vsem srečno novo leto.

**Dorina Škaper
6. razred
DOŠ Gornji Senik**

KAUT

KOTIČEK

6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 PIŠČALKARJEVA AMINA, RISANKA, 10.20 KUHANJE? OTROČJE LAHKO!, RIS., 10.25 PALČEK SMUK IN ZVEZDE, RIS., 10.35 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO, 10.40 NOČKO: ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV, 10.55 MAKŠ, DANSKA IGRANA NANIZANKA, 11.20 SANJSKA DEŽELA: BELI KRIŽ, RAZISKOVALNO-POTOPIŠNA SERIJA, 12.00 POROČILA, 12.05 OKUS IRANA: JUG IN PERZIJSKI ZALIV, DOK. SER., 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 POGLEDI SLOVENIJE, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 16.00 SLOVENC V ITALIJI, 16.30 BABILON.TV: ČAS, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 POSEBNA PONUDBA, 17.50 ANICA, OTR. NAN., 18.15 RISANKA, 18.30 BALI, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 JUBILEJNI KONCERT OB 40-LETNICI ANSAMBLA FRANCA MIHELČA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 SINOV I ANARHIJE, AM. NAD., 1.00 POSEBNA PONUDBA, 1.25 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.40 INFOKANAL

Petek, 20.01.2012, II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 10.20 DOBRO JUTRO, 11.20 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SUPERVELESALOM (M), 12.50 OSMI DAN, 13.20 PRIZNANJA RS ZA POSLOVNO ODLIČNOST ZA LETO 2011, 14.25 BIATLON - SVETOVNI POKAL: SPRINT (M), 15.55 KNJIGA MENE BRIGA, 16.25 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 17.40 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO (M): SLOVENIJA - ISLANDIJA, 19.50 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 20.10 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO (M): HRVAŠKA - NORVEŠKA, 21.45 OGLAŠEVALCI, AM. NAD., 22.35 SIN NOBELOVCA, AM. FILM, 0.20 POTOVANJE NA KONEC ZIME, DOK. odd., 1.45 ZABAVNI INFOKANAL

Sobota, 21.01.2012, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: AJKEC IN UMETNINE IZ KOVINE, 7.20 RISANKA, 7.25 NOČKO II.: ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV, 7.40 STUDIO KRIŠKRAŠ, 8.25 RIBIČ PEPE: GASILEC PEPE IN DIMNIKAR FOKSNER, 8.45 MOJ KONJ, DOK. FILM EBU, 9.00 SMRKICI, RIS., 9.25 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 10.10 V DOTIKU Z VODO: ŠIFRA GRACIE, AVSTRAL.-NEMŠ. NAD., 10.45 POLNOČNI KLUB, 11.55 TEDNIK, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.20 BILO JE ..., 14.40 ZALJUBLJENE ŽIVALI, DOK. FILM, 16.05 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.25 NA VRTU, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 SOBOTNO POPOLDNE, 18.30 OZARE, 18.40 OLIVIJA, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽ. NAD., 20.25 ZGODBE IZZA OBRAZOV: ANDREJA PODLOGAR IN BLAŽ BERTONCELJ, DOK. SER., 21.00 LOVEC NA REKORDE - LEGENDA O MOTORJU, NIZOZ. FILM, 23.00 POROČILA, 23.35 EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 23.45 MARCHLANDS, ANG. NAD., 0.35 OZARE, 0.40 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.50 INFOKANAL

Sobota, 21.01.2012, III. SPORED TVS

6.50 SKOZI ČAS, 7.00 KRAJI IN OBIČAJI: TOMOS IN DELAMARIS, DOK. odd., 7.30 POSEBNA PONUDBA, 7.55 POGLEDI SLOVENIJE, 9.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 14.10 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 15.10 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 16.25 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 18.15 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 20.00 ŠPORT, 21.45 NA LEPŠE, 22.10 SOBOTNA GLASBENA NOČ: NOVI ROCK, 23.35 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 1.05 ZABAVNI INFOKANAL

Nedelja, 22.01.2012, I. SPORED TVS

6.40 EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 7.00 ŽIV ŽAV, 10.55 PRISLUHNIMO TIŠINI, 11.20 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.20 JUBILEJNI KONCERT OB 40-LETNICI ANSAMBLA FRANCA MIHELČA, 15.15 PRVI IN DRUGI, 15.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 16.00 Z BRUCEOM PARRYJEM PO AMAZONIJI, DOK. SER., 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO?, 18.40 GREGOR IN DINOZAVRI, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 STOPIMO SKUPAJ ZA NAŠE SRČKE, 21.30 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.25 POROČILA, ŠPORT, VREME, 23.05 ALPE-DONAVA-JADRAN, 23.35 DNEVNIK, 0.00 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 0.25 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.50 INFOKANAL

Nedelja, 22.01.2012, II. SPORED TVS

8.00 SKOZI ČAS, 8.10 GLOBUS, 8.45 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 10.05 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 11.30 LONDONSKI VRTILJAK, 12.05 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 13.25 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 14.20 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 16.15 ŠPORT, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.10 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO, 21.45 JANINA ŽIVLJENJSKA POT, DOK. odd., 23.35 SMETI, DOK. FILM, 23.45 PETER BOSSMAN DOBRODOŠEL, DOK. FILM, 0.05 ZABAVNI INFOKANAL

Ponedeljek, 23.01.2012, I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.40 ZRCALO TEDNA, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 BALI, RISANKA, 10.20 VRTNI PALČEK PRIMOŽ: IZGUBLJENO JAGNJE, RIS., 10.35 BACEK JON, RIS., 10.40 IZ POPOTNE TORBE: MOJŠTROVINE SPRETNIH ROK, 11.05 POLNA HIŠA ŽIVALI, IGR. NAN., 11.35 SPREHODI V NARAVO, 12.00 POROČILA, 12.05 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 13.55 NA LEPŠE, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 PRVI IN DRUGI, 16.00 DRUŽINSKE ZGODBE, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 DUHOVNI UTRIP, 17.40 POGLED NA ..., 17.55 ANICA, OTR. NAN., 18.25 RISANKA, 18.35 POKEC, RIS., 18.40 PALČEK SMUK IN ZVEZDE, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 PISAVE: ALOJZ REBULA: ČETVEROREČJE, 23.35 GLASBENI VEČER - MLADI VIRTUOZI:

RECITAL FLAVTISTKE EVE-NINE KOZMUS, 1.00 DUHOVNI UTRIP, 1.15 DNEVNIK, 1.45 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.35 INFOKANAL

Ponedeljek, 23.01.2012, II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.25 DOBRO JUTRO, 14.25 SOBOTNO POPOLDNE, 15.50 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 17.00 PRI PEARSONOVIH, AM. NAN., 17.35 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.55 PEKLENSKI IZBOR, 19.50 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 20.00 REMBRANDT IN JAZ, NIZOZ. NAD., 20.50 NA UTRIP SRCA - VEZ MED DVEMA SVETOVOMA: LIN HWAI-MIN, DOK. FILM, 21.40 POŽELENIJE, NEVARNOST, KOPRODUKCIJSKI FILM, 0.15 PEKLENSKI IZBOR, 1.05 ZABAVNI INFOKANAL

Torek, 24.01.2012, I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 ROLI POLI OLI, RIS., 10.20 ANČINE NOVICE: NASMEJTE SE, RIS., 10.30 RISANKA, 10.35 PINGU - PINGVIN, RIS., 10.40 STUDIO KRIŠKRAŠ, 11.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: DEDEK IN JAZ, 12.00 POROČILA, 12.05 PRVI IN DRUGI, 12.20 PISAVE: ALOJZ REBULA: ČETVEROREČJE, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.35 STUDIO CITY, 14.30 BABILON.TV: ČAS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 KNJIGA MENE BRIGA, 16.10 OKUS IRANA: JUG IN PERZIJSKI ZALIV, DOK. SER, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 UGRIZNIMO ZNANOST: ZNANOST O VOŽNJI, 17.40 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 17.55 ANICA, OTR. NAN., 18.25 MINUTE ZA JEZIK, 18.30 RISANKA, 18.35 TIMI GRE, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 ODKRITO, 21.00 MEDNARODNA OBZORJA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 GLOBUS, 23.35 IZGUBLJENI POSNETKI DRUGE SVETOVNE VOJNE, DOK. odd., 0.20 UGRIZNIMO ZNANOST, 0.35 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 0.50 DNEVNIK, 1.20 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.05 INFOKANAL

Torek, 24.01.2012, II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 10.20 DOBRO JUTRO, 13.05 BLEŠČICA, 13.35 BILO JE ..., 14.35 PRISLUHNIMO TIŠINI, 15.05 ZGODBE IZZA OBRAZOV: ANDREJA PODLOGAR IN BLAŽ BERTONCELJ, DOK. SER., 16.05 NA VRTU, 16.35 MOSTOVI – HIDAK, 17.05 GLASNIK, 17.35 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 18.25 KOŠARKA - EVROPSKI POKAL (M): KRKA - BUDUČNOST, 20.15 ŽREBANJE ASTRA, 20.35 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SALOM (M), 21.30 PRI PEARSONOVIH, AM. NAN., 21.50 SRAMOTA, AVSTRAL. FILM, 23.45 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 1.30 ZABAVNI INFOKANAL

Sreda, 25.01.2012, I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 MARČI HLAČEK, RIS., 10.30 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 10.45 RIBIČ PEPE: GASILEC PEPE IN DIMNIKAR FOKSNER, OTR. NAN., 11.05 ZLATKO ZAKLADKO: OVSENI POLPETI, 11.20 ENID BLYTON - PUSTOLOVŠČINE: 12.00 POROČILA, 12.05 MEDNARODNA OBZORJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 TEDNIK, 14.20 DUHOVNI UTRIP, 14.35 ČRNO-BELI ČASI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 UGRIZNIMO ZNANOST, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.20 GLOBUS, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 TURBULENCA, 17.55 ANICA, OTR. NAN., 18.25 KARLI, RIS., 18.30 PENELOPA, RIS., 18.35 KUHANJE? OTROČJE LAHKO!, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 FILM TEDNA: ENKRAT, IRSKI FILM, 21.25 MOŠKI, KRATKI IGRANI FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 PRAVA IDEJA!, 23.35 TURBULENCA, 0.05 ZDRAVNIČIN DNEVNIK; MOŠKI SO NAJBOLJŠE ZDRAVILO, NEMŠ. NAD., 0.55 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFOKANAL

Sreda, 25.01.2012, II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.15 DOBRO JUTRO, 14.40 Z BRUCEOM PARRYJEM PO 7.00 INFOKANAL, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.30 Z BRUCEOM PARRYJEM PO AMAZONIJI, DOK. SER., 15.55 UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO?, 17.10 MOSTOVI – HIDAK, 18.00 MEDNARODNA OBZORJA, 18.55 GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 ŠPORT, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA: BRATKO BIBIČ & THE MADLEYS - UTRINKI Z DOMAČEGA VRTA, 23.25 GLASBENA ODDAJA, 0.15 ZABAVNI INFOKANAL

Četrtek, 26.01.2012, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 PALČEK DAVID, RIS., 10.30 MAMA MU IN VRAN, RIS., 10.40 KARLI, RIS., 10.45 ALEKS V ŽIVALSKEM KRALJESTVU, RIS., 10.50 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 11.35 MOJ KONJ, DOK. FILM, 12.00 POROČILA, 12.05 SLOVENSKI VODNI KROG: BOHINJSKO JEZERO, DOK. NAN., 12.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 ODKRITO, 14.20 KEKEC, SLOVENSKI FILMSKI JUNAK, KI JE OSVOJIL TUDI KITAJSKO, DOK. FELJTON, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 TURBULENCA, 16.20 PRAVA IDEJA!, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 BABILON.TV: KAZNOVANJE, 17.45 MINUTE ZA JEZIK, 17.50 ANICA, OTR. NAN., 18.20 RISANKA, 18.35 KANOPKI, RIS., 18.40 SVETOVALKA HANA: POGUMEN KOT LEV, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 POGLEDI SLOVENIJE, 21.30 MED VALOVI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OSMI DAN, 23.35 SVETO IN SVET: V KAJ VERUJEMO?, 0.25 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.40 INFOKANAL

Četrtek, 26.01.2012, II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.20 DOBRO JUTRO, 14.20 STOPIMO SKUPAJ ZA NAŠE SRČKE, 16.20 VRNTVEV V CRANFORD, ANG. NAD., 17.15 PRIZNANJA RS ZA POSLOVNO ODLIČNOST ZA LETO 2011, 18.20 UNIVERZA, 18.50 GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE DETELJICE, 19.55 ŠPORT, 20.30 UMETNOSTNO DRSANJE - EVROPSKO PRVENSTVO: PARI – PROSTI PROGRAM, 22.55 KOMISAR REX: PLENILEC GROBNIC, IT.-NEMŠ.-AVST. NAD., 23.45 ATENTAT NA GIBRALTARJU, POLJSKI BIOGRAFSKI FILM, 1.10 ZABAVNI INFOKANAL

POZVANJE

Imate doma stare djablane, pa navejte, kak bi je lejko obnovili, ka aj znauva rodijo?

Pridite na **delavnico**, stero organizira Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta »UPKAČ«, ki se finan-

cira s sredstvi ESRR v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija – Madžarska 2007-2013, pa boste vse zvedali.

Delavnica baude 28. januara na Gorenjom Seniki.

Strokovnjaki do nam povedali, kak moremo delati z djablanami, pokazali pa do tau tö, kak se te drejve obrzavajo v zimskom časi, ka aj v geseni lepši pa baukši pauf mamo.

Na delavnico čakamo tiste tö, steri bi se zdaj dali za tau delo.

Delavnica se začne ob 10. vöri. Srečali se bomo v jedilnici na Gorenjom Seniki.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

TISKARNA KLAR d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB